

Evaluering af IKT-satsningen i Københavns Kommunes skoler

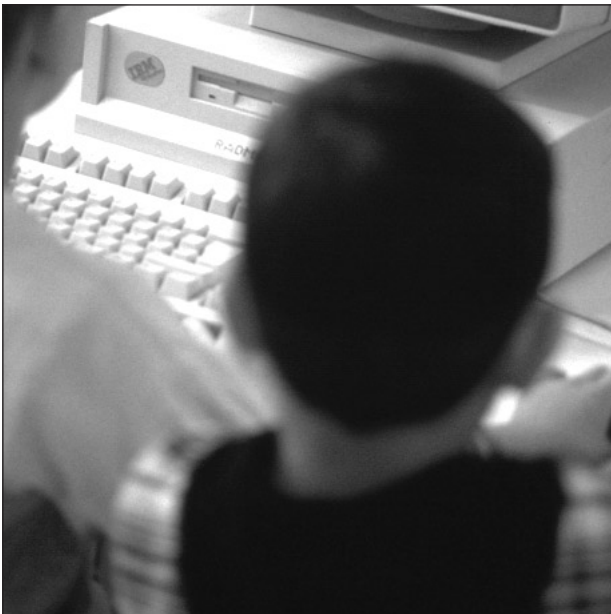
Kjeld Sten Iversen • Carsten Rønn

Resumé

Rapporten evaluerer Københavns Kommunes IKT-satsning i de kommunale skoler.

Rapporten bygger på undervisningsobservationer og interview på 13 københavnske skoler og en spørgeskemaundersøgelse på 55 skoler i Københavns Kommune.

Rapporten blotlægger og beskriver tendenser, som har været tydelige i en proces som fortsat er i gang og under udvikling. Rapporten peger på barrierer, men også på muligheder.

Rapportens væsentligste konklusioner kan sammenfattes i følgende punkter:

- IKT-satsningen har skabt *betydelig øget opmærksomhed på skolerne* om den nødvendige integration af IKT i undervisningen. Denne nødvendighed opleves af alle skoleledelser og stort set samtlige lærere.
- *Det tekniske udstyr.* Indsatsen har betydet udskiftning og udvidelse af IKT-materiel i en sådan grad, at det tekniske niveau på skolerne ligger meget højt. Skoleledelserne udtrykker bekymring for, om der vil være økonomiske muligheder for den nødvendige vedligeholdelse og udskiftning af det tekniske udstyr.
- *Den fysiske indretning af IKT-arbejdspladser er på langt de fleste skoler kritisabel* i relation til at sikre eleverne funktionelle arbejdspladser med rimelige lysforhold, lydforhold og mulighed for ergonomisk korrekt siddestilling.
- *De fysiske rammer.* På de fleste skoler er IKT-udstyret fast placeret i bestemte lokaler. Rapporten anbefaler, at skolerne udvikler *en mere fleksibel tilgængelighed af udstyret.*
- *Lærerne.* Hos lærerne findes ingen 'ideologisk' præget modstand mod at integrere IKT i undervisningen. *Lærernes IKT-kompetencer er dog meget forskellige.* Spændvidden i lærernes IKT-kompetencer strækker sig fra en teknisk elite over almindelige brugere til en gruppe på 25%-30% af lærerne, som ikke bruger IKT og står i fare for at blive tabt i udviklingen. Rapporten påpeger, at der kræves en særlig opmærksomhed og en særlig støtte til den sidste lærergruppe, for at sikre at disse lærere udvikler de nødvendige IKT-kompetencer.
- *Generelt bør lærerne styrkes didaktisk, således at IKT bliver en integreret del af planlægning, tilrettelæggelse og evaluering af den faglige og tværfaglige undervisning i skolen.* Det er den didaktisk intentionelle undervisning med IKT i fagene og i tværfaglige sammenhænge, der skal styrkes og udvikles yderligere. Den didaktisk intentionelle undervisning med IKT i fagene og i tværfaglige sammenhænge er den undervisning,

der *intenderet og velovervejnet anvender IKT integreret i fag og tværfaglige sammenhænge med det hovedsigte, at styrke elevernes udvikling af faglige, sociale og personlige kompetencer.* Det vil sige, så eleverne ikke bare *'anvender IKT' eller 'lærer IKT'*, men at *anvendelsen af IKT er planlagt og tilrettelagt med det didaktiske sigte, at styrke elevernes almene og faglige læring og udvikling.*

- *Eleverne.* Eleverne har *ingen reservation overfor IKT i skolen.* Eleverne ønsker dog sjældent mere IKT i undervisningen. De oplever, at brugen af IKT gør nogle opgaver lettere, *men de synes ikke de lærer noget nyt og eleverne udfører ikke sig selv i forbindelse med IKT.* Det er lærernes opgave. Eleverne har lært sig brugen af IKT uden for skolen, men lærerne har efter vores vurdering for stor tiltro til, hvad eleverne kan. *De færreste elever kan af sig selv udnytte deres IKT-kompetencer relevant i forhold til den faglige eller tværfaglige undervisning.* For eksempel kan eleverne sjældent anvende Internettet på en relevant og hensigtsmæssig måde i forbindelse med undervisningen i fag og tværfaglige sammenhænge.
- *Skoleledelserne.* Det er afgørende, at skoleledelserne har *en klar og erklæret strategi på IKT-området.* For eksempel, hvordan IKT skal prioriteres i forhold til andre udviklingsområder. De skal medvirke til, og de skal sikre, at der på skolerne udarbejdes en *lokal IKT-læseplan*, og at der på skolerne *organiseres kollegial støtte og erfaringsudveksling* om brugen af IKT. Dette bør organiseres og bæres oppe af formelle strukturer, som ledelsen etablerer i et samarbejde med medarbejderne.
- *De enkelte skoler og udviklingsarbejde.* På nogle skoler har IKT-satsningen sat en *IKT-udvikling i gang.* På andre skoler har IKT-satsningen været et *tilskud til en allerede igangværende IKT-udvikling.* Det er afgørende, at den fortsatte uddannelse/ efteruddannelse af lærerne kommer til at foregå i tæt tilknytning til *konkrete udviklingsarbejder med at integrere IKT i undervisningen.* I den forbindelse er det vigtigt, at IKT-ressourcepersonen på skolen kan give didaktisk support i forbindelse med konkrete undervisningsforløb og ikke alene teknisk support.

Sammenfattende fremhæves følgende forhold fra rapporten som særligt centrale:

- Den fysiske udbygning med pc'er på skolerne er fuldt ud lykkedes. Det fysiske udstyr på skolerne er således på et meget højt teknisk niveau.
- Der er i dag ikke store tekniske problemer på skolerne. Udbygningen med de mange pc'er og etableringen af netværk med mere er således lykkedes fuldt ud. Den tekniske support, der ydes af Center for Informatik, roses på mange skoler.
- Det er lykkedes på samtlige skoler at få sat IKT i undervisningen på skolernes dagsorden. Der er en betydelig opmærksomhed overfor området på alle skolerne, og der er på alle skolerne lærere med et betydeligt engagement i udviklingen af området. Også de lærere, der har svært ved at benytte IKT i undervisningen, markerer forståelse for vigtigheden af, at IKT anvendes i undervisningen i fagene.

Sammenfattende fremhæves følgende forhold fra rapporten som særligt centrale problemstillinger:

- Utilfredsstillende indretning af IKT-arbejdspladser.
- En utilstrækkelig IKT-didaktisk udvikling på skolerne. Det er ikke i tilstrækkelig grad lykkedes på skolerne at få IKT integreret i faglige og tværfaglige sammenhænge. IKT bliver derfor hyppigt anvendt i et *'udvendigt'* eller *'supplerende'* forhold til den almene og faglige læring og udvikling.
- Det er ikke fuldt ud lykkedes på alle skoler at skabe særlige organisatoriske rammer for skolerne IKT-udvikling. Tiltrods for, at IKT er blevet sat på dagsordenen på samtlige skoler, er den dog fortsat tæt knyttet til *'ildsjælene'*. Det vil sige, udviklingen er båret oppe af og afhængig af særlig engagerede og interesserede lærere. Dette udgør en fare for den fortsatte IKT-udvikling på skolerne. Der er altså behov for, at skoleledelserne skaber en organisatorisk sikrere forankring og støtte til IKT-udviklingen på de enkelte skoler.

- Der er en lærergruppe på 25-30% af lærerne med massive vanskeligheder med at bruge den nye kulturteknik personligt og i deres undervisning. Det er meget påkrævet, at denne gruppe får den tilstrækkelige støtte til at komme i gang med anvendelsen af IKT i deres undervisning.

Det må fremhæves, at problemstillingen, vedrørende den mangelfulde didaktiske brug af IKT, ikke er en isoleret problemstilling i Københavns Kommunes skoler. Der er i de seneste år fremlagt resultater fra andre evalueringer af IKT i undervisningen, der peger på, at denne problemstilling er landsdækkende. Det ændrer ikke noget ved, at problemstillingen altså også gælder skolerne i Københavns Kommune, men problemstillingens landsdækkende karakter gør det nærliggende at konkludere, at *den didaktisk intentionelle integrering af IKT i undervisning i fag og tværfaglige sammenhænge er en meget krævende didaktisk opgave for lærerne.*

Evalueringen peger således på, at nogle dele af IKT-satsningen er lykkedes fuldt ud. Den peger på, at nogle dele af IKT-satsningen kræver en opfølgning og en fornyet interesse.

Et forhold af særlig interesse er den mangelfulde didaktiske udvikling på skolerne. Den landsdækkende karakter af denne problemstilling ufortalt, er det væsentligt at fremhæve, at netop IKT-satsningen har muliggjort, at denne problemstilling tydeligere kan iagttages og derved har IKT-satsningen samtidig skabt muligheder for at handle på dette nye grundlag. Det er her, det er centralt at understrege, at evalueringen blottægger og beskriver tendenser, som har været tydelige i en proces som fortsat er i gang og under udvikling. *Rapporten peger på barrierer, men også på muligheder.*

